

Comunicació i Estudis de Gènere

Codi: 103101
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Juana Gallego Ayala
Correu electrònic: Joana.Gallego@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

Ús indiferent tant per part de la professora com de l'alumnat

Prerequisits

No hi ha requisits específics, tot i que l'alumnat que triï aquesta assignatura ha d'estar interessat per les desigualtats per raó de gènere i les possibilitats de canvi social

Objectius

Els objectius d'aquesta assignatura son:

Obrir un espai de reflexió general sobre el dimorfisme biològic i cultural (sistema sexe/gènere) i les implicacions que per a les persones té aquesta dicotomia sexual. Els processos de socialització i les diferents instàncies que participen en el mateix i que ens transformaran en subjectes dotats d'un gènere determinat: família, escola, església, amics, institucions culturals, polítiques i socials, i Mitjans de comunicació.

L'objectiu específic és reflexionar sobre la importància que els mitjans de comunicació tenen a l'hora de produir, reproduir i perpetuar (o canviar) els rols de gènere.

Els mitjans són importants instruments de socialització, creadors i reproductors de l'imaginari col·lectiu, però també de les bases cognitives de la societat.

Reflexionar sobre la importància cabdal que adquireixen els continguts que es vehiculen i sobre la repercussió que tenen en les identitats de gènere.

En aquesta assignatura es reflexionarà sobre com els mitjans de comunicació s'han convertit en el gran fòrum estratègic on es discuteixen les qüestions i problemes socials més importants, i sobre la transcendència i importància que per a conformar les identitats de gènere tenen els continguts vehiculats a través dels mitjans de comunicació.

Aquesta assignatura tractarà des d'una perspectiva de gènere els continguts de la premsa diària en paper i digitals, els informatius radiofònics i televisius, els programes d'entreteniment de ràdio i de televisió, la

premsa femenina i masculina, la publicitat, les sèries de televisió, el cinema i internet com a nova eina d'acció social.

Competències

- Aplicar el mètode científic adequadament, plantejar hipòtesis relatives a la comunicació periodística, validar i verificar les idees i els conceptes, i ressenyar correctament les fonts.
- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar de manera transversal els mètodes científics en l'anàlisi de la relació entre canvi tecnològic, el canvi social i accessibilitat als mitjans.
2. Aplicar el pensament científic amb rigor.
3. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
4. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
5. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
6. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
7. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
8. Valorar els impactes socials de la mediació tecnològica en la comunicació contemporània.

Continguts

Tema 1. El sistema sexe/gènere i la importància dels mitjans en la creació, reproducció o conformació de les identitats de gènere: el procés de socialització mitjançant la família, l'escola, les institucions socials, polítiques i culturals.

Tema 2. Els mitjans de comunicació com a nou fòrum estratègic de producció de sentit. La importància dels mitjans en la reproducció dels rols de gènere. Arquetipus, mitos i estereotips.

Tema 3. Producció informativa i transmissió de estereotips de gènere. Els agents productors de la informació i la cultura professional periodística. Mecanisme que operen en la reproducció d'estereotips de gènere. Context internacional i Nacional. Els estudis més rellevants.

Tema 4. Representació i gènere: Tractament asimètric d'homes i dones en la informació i en altres productes comunicatius. El cas específic de l'esport femení

Tema 5. La violència contra les dones. Diferents tipus de violències. La violència de gènere. La violència com a eina de guerra. Violència i conflictes. El tractament de la violència en els mitjans de comunicació

Tema 6. Què és la perspectiva de gènere i com s'aplica a la informació. Diferents formes d'abordarla. Proposta per a eliminar el tractament estereotipat en la informació i en els programes d'entreteniment.

Tema 7. La publicitat: discurs eufòric. Models masculins i femenins recurrents en la publicitat. Recorregut històric pels models proposats des dels inicis d'aquesta activitat. La publicitat exterior. Impacte del discurs publicitari en la societat.

Tema 8. La premsa femenina i masculina i com contribueixen a reforçar (o canviar) les identitats de gènere.

Tema 9. Les sèries de televisió, els programes d'entreteniment i els nous rols de gènere. Diferències en la representació dels gèneres en els programes televisius. Altres formats audiovisuals: videoclips, webseries, etc.

Tema 10. El cinema i la transmissió de rols de gènere masculins i femenins. Figures recurrents en els discursos cinematogràfics. La violència contra les dones en el cinema.

Tema 11. Usos creatius i alternatius dels mitjans de comunicació. Nous formats digitals. Recursos i possibilitats al nostre abast.

Tema 12. Tendències de futur en la comunicació, la informació i en la publicitat.

Metodologia

La metodologia del curs serà la següent:

a) Durant les classes teòriques, a part de l'explicació dels conceptes i teories propies de la matèria, es projectarà (o proporcionarà, segons els casos) un document audiovisual o escrit que servirà com a punt de partida per a la reflexió posterior (2 hores). S'encarregarà una tasca a cercar durant la setmana que servirà per a la discussió en l'hora de la pràctica de la classe següent.

b) En la classe posterior a la part teòrica (seminari o classe pràctica) caldrà analitzar i comentar la tasca prèviament encarregada en la classe anterior. Durant aquesta hora i segons les possibilitats temporals, l'alumnat exposarà el resultat de la tasca encarregada, ja sigui mitjançant un comentari escrit u oral, segons la naturalesa de la pràctica (1 hora). Les pràctiques s'han de comentar a classe i no es poden lliurar dies o setmanes després de realitzada la pràctica a classe. S'han de tenir com a mínim el 70% de les pràctiques fetes per poder ser avaluat per curs.

c) L'alumne haurà de triar un tema sobre el qual haurà d'elaborar un text argumentatiu-reflexiu (un "paper") d'un 1.000-1.200 paraules, que necessàriament ha de tenir relació amb els temes del programa, documents visualitzats o comentats durant les classes teòriques i/o pràctiques. (Aquest text correspondria al 50% de la nota final). El procediment d'elaboració serà el següent: 1- Elecció del tema i presentació d'una proposta escrita (1 full) (finals de març) . 2. Lliurament del text definitiu segons l'esquema que es facilitarà a través del CV (mitjans de maig).

Els temes a escriure hauran de ser consensuats amb la professora i no es poden canviar sense consultar-lo prèviament.

La professora pot proposar algun altre tipus de pràctica individual o col·lectiva, segons les necessitats del programa, ja siguin lectures obligatòries, recensions de llibres, etc.

Qualsevol altre sistema d'avaluació caldrà consultar-lo amb la professora i només es permetrà si hi ha raons justificades.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Discussió i participació en les classes teòriques i/o seminaris. Seguiment de les pràctiques setmanals que es vagin proposant.	51	2,04	3, 4, 7
Tipus: Supervisades			

Tipus: Autònomes

Lecturas, recerca d'informació i elaboració d'un text analític-argumentatiu (paper) d'unes 1.000-1.200 paraules sobre un aspecte del programa, previament acordat amb la professora.	83	3,32	2, 4, 5
--	----	------	---------

Avaluació

1. Procés i Activitats d'Avaluació programades

L'Avaluació serà continuada i constarà de:

- a) La participació i reflexió sobre els temes explicats a les classes teòriques i/o seminaris (20% de la nota final) (Es requereix la presència al menys en el 75% de les sessions de l'assignatura) i la participació activa a la sessió.
- b) La recerca i anàlisi que s'hagi encarregat en la sessió prèvia (documents informatius, publicitaris, visuals, literaris, fotogràfics o de qualsevol altre tipus) i que caldrà presentar de forma escrita o oral) durant els seminaris pràctics (25% de la nota final) . Caldrà fer al menys el 70% dels documents possibles a analitzar.
- c) L'elaboració individual d'un text (paper) d'unes 1.000-1.200 paraules sobre algun punt del programa triat per l'alumne d'acord amb la professora (50% de la nota final). Aquest paper ha de ser una reflexió personal i argumentada sobre el tema triat, i no pot ser una mera recopilació de referències teòriques. No cal fer anàlisi de productes culturals, sino un text argumentat sobre el tema triat.
- d) Seguiment de treball i tutories (5%). Consisteix en el lliurament de la proposta de "paper" (mitjans març) i con a mínim una tutoria de seguiment abans del lliurament final.

Nota: Excepcionalment es podrà plantejar la possibilitat d'un treball col·lectiu dirigit per la professora sobre temes d'interès social del moment relacionats amb el temari. La participació en aquests treballs substituirien l'elaboració dels papers explicitats en el punt c). Qualsevol altra forma d'avaluació haurà deser previament pactat amb la professora i nomès s'acceptarà si hi ha raons que ho justifiquin.

2. Criteris de qualificació

Els criteris de qualificació tant per les pràctiques com per al text analític són:

- Adequació de la pràctica i el text a les instruccions donades
- Coherència i cohesió en l'estructura dels textos
- Correcció sintàctica, léxica i gramatical
- Qualitat estilística i literària

3. Calendari d'Activitats d'Avaluació

-La pràctica s'ha de lliurar setmanalment i no es podran lliurar dies o setmanes després de realitzades. Es tornaran corregides la setmana següent. L'alumne ha de custodiar les pràctiques per a possibles reclamacions posteriors.

-Lliurament de la proposta del paper final: 15 de març 2018

-Lliurament del text (paper) final: 17 maig de 2018

4. Procediment i periode de publicació de reclamacions i de revisió de les qüalificacions

Un cop finalitzar el període lectiu i corregit el paper final, (les pràctiques s'hauran corregit i retornat setmanalment) es farà la nota final segons la ponderació esmentada en el punt 1.

Un cop fetes públiques les notes els alumnes tindran tres dies per revisar les qualificacions i presentar les consideracions pertinents en l'horari d'atenció alumnes estipulat per la professora al llarg del curs.

5. Sistema de recuperació i reavaluació:

Si l'alumne ha obtingut menys de 5 en la nota final entre pràctiques setmanals i paper final disposarà de 3 setmanes per a introduir les millores i modificacions necessàries en el paper final, o bé reelaborar les pràctiques que no hagi aprovat i siguin imprescindibles per superar la matèria.

Si ha obtingut menys de 3, (o no ha pogut seguir l'avaluació continuada) a més de la reelaboració de les pràctiques o del treball final (paper), haurà de fer un examen teòric sobre els punts establerts en el programa (21 de juny 2018)

6. Justificació d'haver participat en les activitats d'avaluació

L'alumne rebrà corregides les pràctiques setmanals, que seràn la justificació d'haver-les realitzats; pel que fa al paper final, a part de lliurar-lo a mà a la professora en format paper, l'enviarà en format electrònic al Campus Virtual, la qual cosa justificarà que ha estat enviat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi i resolució de les tasques que s'encarreguin a cada sessió teòrica o pràctica.	25	0	0	1, 2, 3, 7
Elaboració d'un text analític-argumentatiu d'unes 1.000-1.200 paraules sobre un aspecte del programa.	50	0	0	2, 4, 5
Participació en les discussions plantejades durant les classes teòriques	20	0	0	3, 4, 7
Tutories i seguiment de treballs	5	0	0	2, 6, 8

Bibliografia

BIGLIOGRAFIA BÀSICA:

BACH, Marta (coordinadora): El Sexo de la noticia. Reflexiones sobre el género en la información y recomendaciones de estilo, Barcelona, Icaria (2000).

BERNARDEZ, Asunción, Mujeres en Medio(s). Propuesta para analizar la comunicación masiva con perspectiva de género. Madrid, Fundamentos, (2015)

BYERLY, Carolyn. (Ed.) The Palgrave Handbook of Women and Journalism, Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan (2013)

CAC/ICD, Gènere i mitjans de comunicació. Eines per visibilitzar les aportacions de les dones, CAC, ICD, Col·legi de Periodistes de Catalunya, Barcelona (2011)

EUROPEAN COMMISSION, "Breaking gender stereotypes in the media" Advisory Committee on Equal Opportunities for Women and Men (2010).

GALLEGO, Juana y LUENGO, María, Periodismo Social, Síntesis, Madrid (2014)

GALLEGO, Juana: De reinas a ciudadanas. Medios de comunicación, ¿motor o rémora para la igualdad? Aresta Ediciones, Barcelona (2013).

GALLEGO, Juana: Eva devuelve la costilla. El nuevo estado de conciencia de las mujeres, Icaria, Barcelona (2010)

GALLEGO, Juana: Si te vas, te mato. Mujeres que murieron por su libertad, Icaria, Barcelona, (2009)

GALLEGO, Juana (directora): La prensa por dentro. Producción informativa y transmisión de estereotipos de género, Barcelona, Los Libros de la Frontera (2002).

GALLEGO, Juana: Mujeres de papel. De ¡Hola! A Vogue, la prensafemenina en la actualidad. Icaria, Barcelona (1990)

GILL, Rosalind Gender and the Media, Polity Press, Cambridge (2007)

IJF, Getting the Balance. Gender Equality in Journalism, International Journalists Federation, Brussels (2009)

IWMF, Global Report on Status of Women in the News Media, International Women Media Foundation, Washington (2010) www.iwmf.org

LLEDÓ, Eulàlia: Cambio lingüístico y prensa, Laertes, Barcelona, (2013)

MORENO, Amparo (et al.) ¿De quien hablan las noticias? Icaria, Barcelona, (2007)

SUBIRATS, Marina Forjar un hombre, modelar una mujer, Aresta Editorial Barcelona (2013)

UNESCO, Indicadores de género para medios de comunicación, (2014)

WACC, Who makes the News, www.whomakesthenews.org

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

AMORÓS, Celia, La gran diferencia y sus pequeñas consecuencias... para la lucha de las mujeres, Cátedra, (2005)

BUTLER, Judith El género en disputa, Paidós, Barcelona (2007)

GALLAGHER, Margaret et al.: Screening Gender (Guía de buenas prácticas sobre género en televisión), Bruselas, Comunidad Europea, (2001).

GALLEGO, Juana: Putas de película. Cien años de prostitución en el cine, Barcelona, Luces de Gálbo, Barcelona (2012)

(Text resum a: <http://www.cac.cat/web/recerca/quaderns/hemeroteca/detall.jsp?NDg%3D&>

GALLEGO, Juana "La prensa femenina, una cala de difícil abordaje" en Prensa especializada actual. Doce calas, McGraw Hill, Madrid (2008)

GIL, Eva M. La mirada androcéntrica en la publicidad radiofónica, Edición de la autora (2016)

JORGE, Ana, Mujeres en los medios, mujeres de los medios, Icaria, (2004)

LLEDÒ, Eulàlia: Como tratar bien los malos tratos en los medios de comunicación, Sevilla, Instituto de la Mujer de Andalucía (1999)

GARRIDO, María: Revistas femeninas de gama alta. Crónica de un desdén, Comunicación Social, Salamanca (2013)

LOPEZ, Pilar: Manual de información en género, IORTV, Madrid (2004)

UNIÓ DE PERIODISTES VALENCIANS, Noticias con lazo blanco. Manual para periodistas sobre la violencia doméstica, Generalitat Valenciana, Conselleria de Benestar Social, (2002).